

πολύ. Ὅσῳ δὲ περισσότερο ἐξετάζουεν τὸ ζήτημα εὐρίσκομεν ὅτι οἱ Θεοὶ ἐνῆργησαν διὰ τρόπου σεμινοῦ καὶ ὥραιοι. Ὡδήγησαν τὴν σκαπάνην τῶν ἐργατῶν πρὸς ἀρχαίαν Νίκην, κεκρυμμένην ἀπὸ ἀμνημονευτῶν χρόνων εἰς τὰ βάθη τῆς γῆς. Ἄλλ' ὅλαι αἱ νίκαι δὲν ἔρχονται οὕτως· ἡ Νίκη δὲν ἵπταται εἰς τὸν αἰθέρα. Εἶνε μία μικρὰ θεότης, λαξευθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. Ὑπομονητικὴ καὶ μακρὰ ἐργασία τὴν παρεσκεύασε διὰ νὰ στηθῇ εἰς ἐνδοξὸν βάθρον. Τὰ ἀτρόνοῦτα ὅμως τῆς ἱστορίας τὴν ἐθαψαν εἰς τὴν γῆν. Μένει ἐκεῖ, καὶ κεκρυμμένη ἀναμένει «χρόνους καὶ καιροὺς», διὰ νὰ ἀνατείλῃ ἡ προσωρισμένη διὰ τὴν ἀνάστασιν τῆς ἡμέρας.

Ἦλθεν ὅμως ἡ ὠρισμένη ἡμέρα· ἡ ὥρα τῶν μαχῶν ἐσήμανε· καὶ ἡ Νίκη, ἡ ἀπ' αἰώνων ἀναμένουσα τὴν χαρμόσυνον ἡμέραν, ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν γῆν. Ἡ γῆ ἀποδίδει εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν πολυτίμιον παρακαταθήκην. Ἡ Νίκη αὕτη δὲν εἶνε οὔτε στρατηγῶν ἔργον, οὔτε τῶν στρατιωτῶν ἐμπόνημα, οὔτε τῶν περιστάσεων δημιουργημα.

—Ὑπῆρχε καὶ πρὶν φανερωθῇ.

Τὴν ἐκαλλιτέχνησαν οἱ πρόγονοι, ἡ ἱερά γῆ τὴν ἐκρυσῆν ἐπὶ αἰῶνας, καὶ τῆς πατρίδος τὸ ἔδαφος, ἡνοῖξεν εἰς τὴν ἀρμόζουσαν ὥραν, καὶ τὴν παρέδωκεν εἰς τοὺς κληρονόμους τῶν ἐργασαμένων αὐτήν. Ἡ Πατρίς τὴν ἐδώκεν εἰς τὰ τέκνα τῆς. Ἰδοὺ λοιπὸν τὴν ἐξῆγγειλεν ὁ Δελφικὸς Ἀπέλλων. Ὁ χρησμὸς ἐπηλήθευσεν, ὅπως ὁ τῶν ξυλίνων τειχῶν καὶ πληρέστερόν ἐστι. Δὲν οἱ Ἕλληνες ἐνίκησαν καὶ κατὰ ἐξῆραν καὶ κατὰ θάλασσαν.

ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΠΙΝΤΟΥ

ἩΡΩΪΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΤΑΝ ἔζων ἐν Ἀθήναις, ἐσυνείθιζα νὰ συναναστρέφομαι καλλιτέχνας κατὰ προτίμησιν, καλλιτέχνας πάσης τάξεως καὶ παντὸς εἶδους, ζωγράφους, γλύπτας, ἀρχιτέκτονας, ἡθοποιούς, μουσικούς, διδασκάλους τῆς ἀπαγγελίας...

Καὶ τοὺς ἠγάπων καὶ τοὺς ἐξετίμων· διότι ἦσαν ἀξιοὶ ἀγάπης καὶ ἐκτιμήσεως. Τὸ μόνον ἐλάττωμά των ἦτο ὀλίγη καυχησιολογία—ἄχ! ποῖος ψύτης τὴν δόξαν μισεῖ!... Κατὰ τὰ ἄλλα, ἀγαθώτατοι ἄνθρωποι.

Οὐδεὶς Ἕλλην καλλιτέχνης ἔκλεπεν, οὐδ' ἐτραυματίσσε κανὸς ποτε. Ὅταν δὲ τὸ Κράτος, ἡ φιλανθρωπικὸν τι ἴδρυμα, εἶχον ἀνάγκην χρηματικῆς βοήθειας, αὐτοὶ οἱ πτωχοὶ καλλιτέχναι πάντοτε προσέφεραν δωρεὰν τὰς γνώσεις των καὶ τὴν ἐργασίαν των.

Καὶ πάντοτε ἀπέθανον πτωχοί, πλὴν μειδιῶντες καὶ εὐχαριστημένοι, ὡς ἥρωες.

Ἡ κυρία Σκῳτ καὶ ὁ υἱὸς τῆς

Ὁ πλοίαρχος Σκῳτ, ὁ ἀτρόμητος ἰγγλος ἐρευνητῆς τοῦ Νοτίου Πόλου, ὁ μετὰ τύσης ψυχραιμίας προεῖπεν τὸν θάνατον αὐτοῦ καὶ τῶν συντρόφων του, ἐν τῷ ἱστορικῷ καταστάντι ἡμερολογίῳ του, ἦτο καλλιτέχνης.

Ἡ μικρὰ φίλη του Ἐλση Στοκχάουζ, ὡς ὅλα τὰ παιδία ἐπεθύμει νὰ γνωρίξῃ «σὶν τί νὰ ἦτο ὁ Νότιος Πόλος». Ὁ πλοίαρχος Σκῳτ, μὲ ψυχρὴν παιδίον, ἐπῆρε τὸ μολύβι καὶ ἐξωγράφησεν ἐκ τοῦ προχείρου, τὸ πλοῖον του «Τέρρα Νόβα», καταπλέον εἰς τὸν Νότιον Πόλον καὶ ἐπευφημῶμενον ἀπὸ μίαν φώκην καὶ ἓνα πεγκουῖνον!

Ὁ Σκῳτ ἦτο οὐ μόνον καλλιτέχνης, ἀλλ' καὶ ἀνῆκεν εἰς ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆς καλλιτεχνίας, ὅπερ θέλγει δι' ὀλίγων μὲν καὶ βιαστικῶν, ἀλλ' δυνατῶν γραμμῶν. Ἦτο γελοιογράφος.

Ἀφ' ἐτέρου, ἡ σύζυγος του, ἡ ἐξ ἴσου πρὸς αὐτὸν ἡρώϊς,—ἀφοῦ τὸν ἀφήκε νὰ μεταβῇ εἰς τὸν Πόλον ἐκ δευτέρου, τῷ 1910,—εἶνε ἐπίσης καλλιτέχνης. Πρὶν ἢ νυμφευθῇ τὸν ἐνδοξόν, ἀλλ' ἀτυχῇ ἐξερευνητήν, ὡς Μις Κάθλιν Μπρους, ἦτο γλύπτρια, χρηματίσασα μαθήτρια τοῦ περιφήμου Γάλλου Ροντέν. Ἀλλὰ καὶ νυμφευθεῖσα ἐξηκολούθει ν' ἀσχολῆται εἰς τὴν θείαν τέχνην τοῦ Φειδίου καὶ τοῦ Πραξιτέλους. Ἡ ἐν Buchingham Palace Road οἰκία τῆς εἶνε πλήρης ἔργων τῶν χειρῶν τῆς. Εἰς τὴν γλυπτικὴν εὐρίσκει ἀνακούφισιν τῶν δεινῶν τῆς μονώσεως. Καὶ διὰ τοῦτο μέγα μέρος τῆς ἡμέρας διήρχετο ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τῆς, ἐν συντροφίᾳ τοῦ τριετοῦς ἡδὴ υἱοῦ τῆς Πέτρου, τοῦ μικροῦ ὀρφανοῦ ὅστις δὲν ἐπρόφθασε νὰ γνωρίσῃ τὸν ἐνδοξόν πατέρα του.

Δὲν λέγω ὅτι πάντες οἱ ἥρωες εἶνε καλλιτέχναι. Ἀλλὰ δὲν διστάζω νὰ ἐκφράσω τὴν γνώμην, ὅτι ὅλοι οἱ καλλιτέχναι εἶνε ἥρωες.

Ἄλλως τε, τὸ ὅτι πάντες ἐπιμένουσιν εἰς τὸ πλήρες πικριῶν ἔργον των, εἶνε ὅχι μικρὸς ἡρωϊσμός.

Λονδῶν

Ι. Π. ΧΡΥΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ